

# Turist i turizam

## Osnove turizma



# Pojmovi

---

- tko su turisti, putnici, posjetitelji i izletnici
- što je turizam
- turističko putovanje
- vrste i oblici turizma
- kriteriji podjele turizma
- specifični oblici turizma



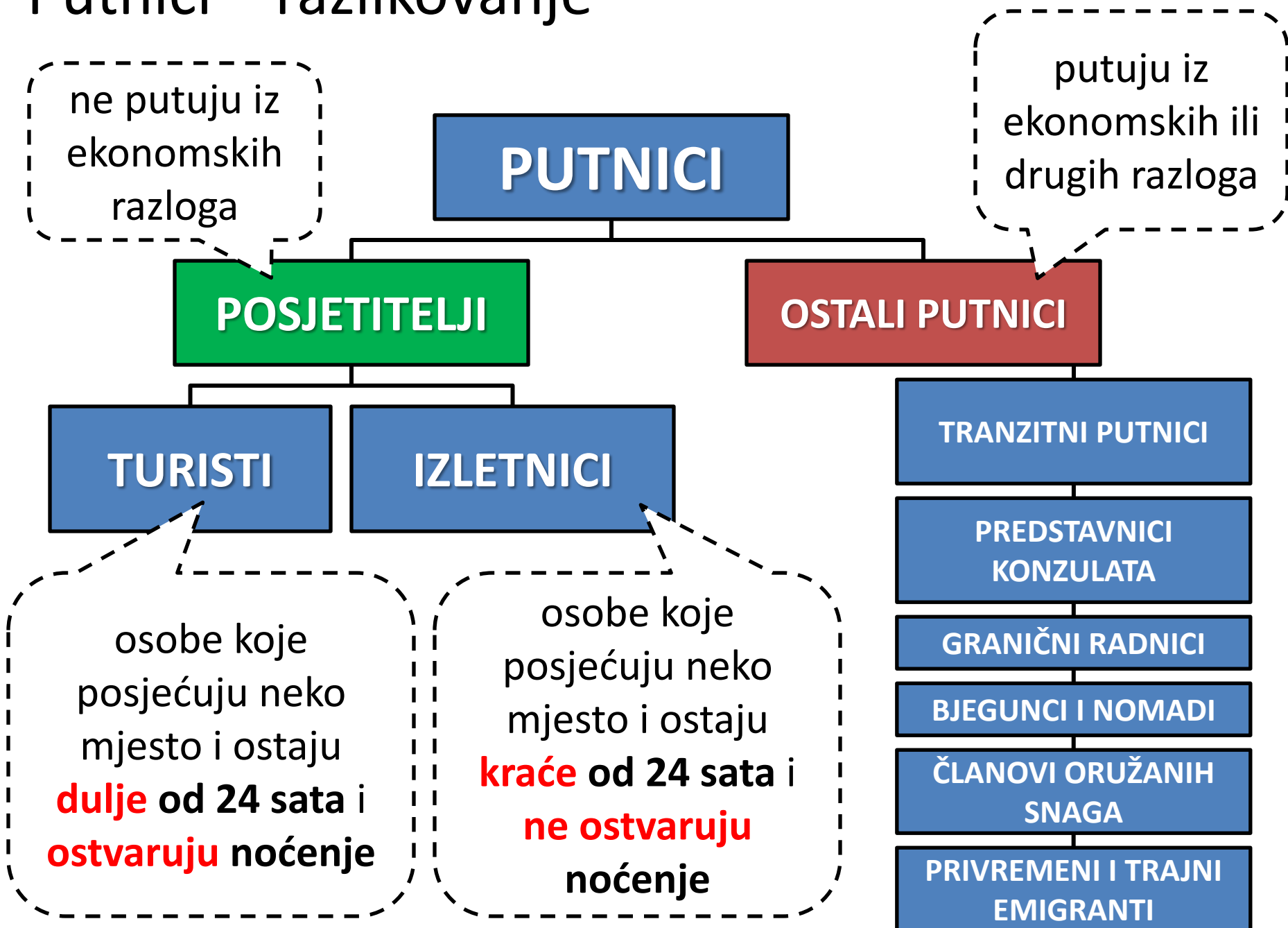
# Putnici, posjetitelji, turisti i izletnici

---

*svaki putnik **nije** turist,  
ali je svaki turist **putnik***



# Putnici – razlikovanje



# Putnici, posjetitelji, turisti i izletnici

---

- **PUTNICI** – sve osobe koje putuju izvan mjesta boravka
- **POSJETITELJI** – osobe koje putuju izvan mjesta boravka i ondje ostaju **najviše 12 mjeseci**, a glavni razlog putovanja **nije obavljanje plaćene djelatnosti u mjestu koje posjećuju**
- posjetitelje možemo podijeliti na **izletnike** i **turiste**
- **IZLETNICI** – osobe koje posjećuju neko mjesto **kraće od 24 sata** i **ne ostvaruju noćenje**
- **TURISTI** – osobe koje putuju izvan svog mjesta boravka i ondje ostaju **dulje od 24 sata**, a najviše do 12 mjeseci

# Turist i turizam

---

- riječi turist i turizam potječu od riječi *tour* (grč. *tornos*) a znače **kružno putovanje**
- kriteriji definiranja pojmova turist/turizam:
  - **prostorna** i **vremenska** komponenta
  - **obilježja** i **svrha** putovanja
- **TURIST** – osoba koja putuje **izvan svoje sredine** **kraće od 1 god.** i čija glavna svrha putovanja **nije vezana za obavljanje neke djelatnosti** u mjestu u koje dolazi



# Turist – **prostorna komponenta**

---

- svaki putnik **nije** turist, ali je svaki turist putnik
- prostorna komponenta turizma – **putovanje**
- turist je onaj putnik koji **putuje izvan svoje uobičajne okoline** – *mjesta koja učestalo posjećuje, mjesto prebivališta i mjesto rada*



# Turist – vremenska komponenta

---

- privremeno izbivanje iz svoje uobičajne sredine **najmanje 24 sata, a najviše 1 godinu**
- osoba koja boravi **manje od 24 sata** naziva se **izletnik** ili **jednodnevni posjetitelj**
- **izlet** – putovanje koje traje kraće od 24 sata i ne uključuje noćenje





# Turist – obilježja putovanja

---

- osoba **svojevoljno** napušta mjesto prebivališta
- putuje u svoje **slobodno vrijeme**
- **ne obavlja nikakvu djelatnost** u mjestu u koje dolazi
- **putovanje je dvosmjerno** – turist se uvijek vraća u mjesto svoga stalnog boravka



# Turist – **svrha putovanja**

---

- svrha **turističkog** putovanja je:
  - odmor
  - sport i rekreacija
  - zdravstveni razlozi
  - posjet prijateljima i rodbini
  - studijsko putovanje
  - hodočašće
- turisti **nisu**:
  - aktivni pripadnici oružanih snaga, putnici na dnevnim rutinskim putovanjima (posao, škola...), migranti, izbjeglice, prognanici, putnici u tranzitu, radnici na privremenom radu, nomadi...



- **TURISTIČKO PUTOVANJE** sastoji se od **prijevoza i boravka** te od svih ostalih aktivnosti turista **od trenutka polaska do trenutka povratka** s putovanja

# Turist i turizam

*(plan ploče)*

- 
- posjetitelje možemo podijeliti na **izletnike** i **turiste**
  - **IZLETNICI** – osobe koje posjećuju neko mjesto **kraće od 24 sata** i **ne ostvaruju noćenje**
    - **izlet** – putovanje koje traje **kraće od 24 sata** i **ne uključuje noćenje**
  - **TURIST** – osoba koja putuje izvan svoje sredine na razdoblje **kraće od 1 god.** i čija glavna svrha putovanja **nije vezana za obavljanje neke djelatnosti** (*već odmor i razonodu*)
  - **kriteriji definiranja pojmova turist/turizam:**
    - **prostorna** (*putovanje*) i **vremenska** (*dulje od 24 sata, kraće od 1 god.*) komponenta
    - **obilježja** i **svrha** putovanja
  - **turisti nisu:** aktivni pripadnici oružanih snaga, putnici na dnevnim rutinskim putovanjima (posao, škola...), migranti, izbjeglice, prognanici, putnici u tranzitu, radnici na privremenom radu, nomadi...

# Obilježja turističkog putovanja *(plan ploče)*

---

- osoba **svojevoljno** napušta mjesto prebivališta
- putuje u svoje **slobodno vrijeme**
- **ne obavlja nikakvu djelatnost** u mjestu u koje dolazi
- **putovanje je dvosmjerno** – turist se uvijek vraća u mjesto svoga stalnog boravka
- **svrha turističkog putovanja** može biti odmor, sport i rekreacija, zdravstveni razlozi, posjet prijateljima i rodbini, studijsko putovanje, hodočašće i dr.
- **TURISTIČKO PUTOVANJE** sastoji se od **prijevoza** i **boravka** te od svih ostalih aktivnosti turista **od trenutka polaska do trenutka povratka** s putovanja

# Ponovimo

---

- Koja je razlika između turista i izletnika?
- Tko je turist?
- Koga **ne smatramo** turistom?
- Objasni prostornu i vremensku komponentu turizma.
- Objasni izjavu „*svaki putnik nije turist, ali je svaki turist putnik*”.
- Što uključuje turističko putovanje?
- Koje su obilježja turističkog putovanja?
- Koja je svrha turističkog putovanja?
- Koja je razlika između turističkog putovanja i izleta?

# Turist – definicija

---

- osoba koja putuje izvan svoje sredine na razdoblje kraće od 1 god. i čija glavna svrha putovanja nije vezana za obavljanje neke djelatnosti (*već odmor i razonodu*)





# Turizam – definicija

---

- **Turizam** predstavlja **skup aktivnosti** osoba tijekom njihova **putovanja i boravka u mjestu** izvan svog uobičajnog boravišta, u trajanju od **najviše godinu dana bez prekida**, radi odmora i drugih razloga koji nisu povezani s **obavljanjem djelatnosti koje se plaćaju**
- **turizam** je **skup odnosa i pojava** koje proizlaze iz **putovanja pojedinaca i promjene mjesta boravka**, ukoliko se time ne zasniva stalno prebivalište i ne obavlja **nikakva gospodarska djelatnost** (u mjestu dolaska)

# Turizam – **definicija** *(WTO – Svjetska turistička organizacija)*

---

- turizam obuhvaća **sve aktivnosti** osoba na **putovanju i prilikom boravka** u mjestu izvan njihova prebivališta u razdoblju **ne duljem od 1 god**, a u **svrhu odmora**
- **obilježja turizma:**
  - putovanje osoba i njihov boravak u različitim destinacijama
  - aktivnosti u destinaciji
  - turizam potiče one aktivnosti koje su različite od uobičajenih aktivnosti domaćeg stanovništva
  - putovanje ima privremen i kratkoročan karakter
- definicija **isključuje** vojsku, diplomate, pogranične radnike i tranzitne putnike

# Komponente turizma

---

- 2 osnovne komponente turizma
  - **statična** – turističko odredište, tj. boravak u destinaciji
  - **dinamična** – putovanje koje se mora poduzeti da bi se došlo do destinacije



# Vrste i oblici turizma

---

- vrste turizma prema WTO (*Svjetska turistička organizacija*):
  - **domaći** – domaći turisti putuju unutar svoje zemlje (npr. hrvatski turisti unutar Hrvatske)
  - **receptivni** ili **ulazni** – strani turisti dolaze u neku zemlju (npr. njemački turisti u Hrvatskoj)
  - **emitivni** ili **izlazni** – domaći turisti odlaze izvan svoje zemlje (npr. hrvatski turisti u Njemačkoj)
    - **interni** (**unutrašnji**) – promet domaćih i stranih turista u Hrvatskoj
    - **nacionalni** – domaći i emitivni turizam zajedno
    - **međunarodni** – kombinacija emitivnog i receptivnog turizma
    - **intraregionalni** – putovanje unutar regije (npr. Europljana u Europi)
    - **interregionalni** – putovanje van regije (npr. Europljana u SAD)

# Kriteriji podjele turizma

---

- prema **trajanju** turističkog boravka
  - izletnički, vikend-turizam, boravišni turizam, kratka i duga turistička putovanja
- prema **prostoru** na kojem se događa turizam
  - urbani i ruralni turizam
- prema **dobnoj strukturi** turizma
  - dječji, omladinski, obiteljski, turizam „treće dobi”
- prema **godišnjem dobu**
  - ljetni i zimski
- prema **intenzitetu korištenja privatnih kapaciteta**
  - predsezonski, sezonski, postsezonski i izvansezonski
- u teoriji i praksi je česta podjela na **masovni** i **alternativni** (održivi)

# Specifični oblici turizma

---

- specifični oblici turizma su uvjetovani **određenim turističkim motivom** koji taj oblik turizma zadovoljava
- 2 skupine specifičnih oblika turizma:
  - zasnovan na **prirodnim resursima**
    - zdravstveni, sportski, nautički, ekoturizam, seoski, lovni, ribolovni, robinzonski
  - zasnovan na **društvenim resursima**
    - kongresni, kulturni, gastro turizam, turizam događanja, vjerski, turizam na umjetno stvorenim atrakcijama, casino turizam i dr.

# Atomski turizam

---





# Turizam Gospodara prstenova

---



# Turizam morskih pasa

---





# Halal turizam

---



PETER PARKS/AFP/GETTY IMAGES

## Halal Tourism

*Holidays in accordance with Islamic beliefs  
and practices. Travel with confidence*

[Read more](#)



**Dubai**  
from €45 per adult



# Ratni turizam

---





# Svemirski turizam

---



# Turizam i vrste turizma

*(plan ploče)*

- 
- turizam obuhvaća **sve aktivnosti** osoba na **putovanju i prilikom boravka** u mjestu izvan njihova prebivališta u razdoblju **ne duljem od 1 god**, a u **svrhu odmora**

# Vrste turizma

*(plan ploče)*

---

## – vrste turizma:

- **domaći** – domaći turisti putuju unutar svoje zemlje  
(npr. hrvatski turisti unutar Hrvatske)
- **receptivni** ili **ulazni** – strani turisti dolaze u neku zemlju  
(npr. njemački turisti u Hrvatskoj)
- **emitivni** ili **izlazni** – domaći turisti odlaze izvan svoje zemlje  
(npr. hrvatski turisti u inozemstvu)

## – specifični oblici turizma:

- turizam zasnovan na **prirodnim resursima**  
(zdravstveni, sportski, ekoturizam, seoski...)
- turizam zasnovan na **društvenim resursima**  
(kongresni, gastro turizam, vjerski turizam...)



# Ponovimo

---

- Koja je razlika između turista i izletnika?
- Tko je turist?
- Koga ne smatramo turistom?
- Koja su obilježja turističkog putovanja?
- Što je turizam?
- Koje su 2 komponente turizma?
- Koji vrste turizma poznajemo?
- Koje su 2 skupine specifičnih oblika turizma?

# Turističko mjesto i turistička destinacija

Osnove turizma



# Turističko mjesto i destinacija

---

- **turistička mjesta** se počinju razvijati kada se **prometno povežu** i kada se **razviju kapaciteti** nužni za prihvata turista
- turistička mjesta se razlikuju po:
  - razvijenosti atrakcija
  - prometnoj dostupnosti
  - vrsti prihvatnih kapaciteta
- **turistička mjesta** su ona mjesta koja turisti i izletnici posjećuju u većem broju i **koja svojom opremljenošću omogućuju njihov prihvata i boravak**

# Turističko mjesto i destinacija

---

- **turistička destinacija** – prostorna jedinica (zemljopisno područje) **šira od turističkog mjesta**
  - *npr. turističko mjesto Novalja kao turistička destinacija obuhvaća i Zrće, Staru Novalju, Lun...*
- **turističko mjesto je ishodište razvoja turističke destinacije**
- **turistička destinacija** je **zemljopisno područje** koje posjećuje određen broj turista i izletnika zbog njegovih atraktivnih obilježja, a koje svojom dostupnošću i opremljenošću **omogućuje prihvrat, boravak i različite aktivnosti turista**

# Turistička destinacija

---

- **uvjeti** po kojima je neko područje turistička destinacija:
  - **privlačnost** – mora imati turističke atrakcije zanimljive turistima
  - **dostupnost** – prometno i informacijski
  - **odgovarajući smještajni kapaciteti** – za boravak turista
  - **izbor aktivnosti** – sport, kultura, zabava...
  - **ostali sadržaji** – restorani, kina, izložbe, trgovine, banke, bolnice...

# Destinacijski menadžment

---

- **destinacijski menadžment** uključuje aktivnosti koje pridonose unaprjeđenju i razvoju turizma usklađenjem interesa **svih subjekata koji sudjeluju u turizmu**
- treba voditi brigu o svim aktivnostima u turističkoj destinaciji koje mogu naštetiti ili poboljšati kvalitetu turističke ponude
  - *npr. izgradnja kamenoloma ili nezbrinuto odlaganje otpada u blizini turističkog mjesta može negativno utjecati na razvoj turističke destinacije*
- u destinacijski menadžment trebaju biti uključeni svi – poduzetnici u ugostiteljstvu, javne službe, predstavnici lokalne uprave, razne udruge i sami građani

# Turističko mjesto i destinacija *(plan ploče)*

---

- turistička mjesta se počinju razvijati kada se **prometno povežu** i kada se **razviju kapaciteti nužni za prihvata turista**
- turistička mjesta su ona mjesta koja turisti i izletnici **posjećuju u većem broju** i **koja svojom opremljenošću omogućuju njihov prihvata i boravak**
- turistička destinacija – područje **šire od turističkog mjesta** i koje svojom dostupnošću i opremljenošću **omogućuje prihvata, boravak i različite aktivnosti turista**
  - *npr. turističko mjesto Novalja kao turistička destinacija obuhvaća i Zrće, Staru Novalju, Lun...*
- **uvjeti** po kojima je neko područje turistička destinacija:
  - **privlačnost** – *zanimljive turističke atrakcije*
  - **dostupnost** – *prometna i informacijska*
  - **odgovarajući smještajni kapaciteti**
  - **izbor aktivnosti** – *sport, kultura, zabava...*
  - **ostali sadržaji** – *restorani, kina, izložbe, trgovine, banke, bolnice...*



# Ponovimo

---

- Kad se neko mjesto počinje turistički razvijati?
- Što je turističko mjesto?
- Što je turistička destinacija?
- Koji su uvjet po kojima je neko mjesto turistička destinacija? (5 uvjeta)

# Turistički resursi i aktivnosti

---

- **turistički resursi** su sve ulazne vrijednosti koje **utječu na povećanje posjećenosti** nekog prostora i time **pridonose njegovu turističkom razvoju**
- u **ostale turističke resurse** ubrajaju se ugostiteljski objekti, agencije, zaposlenici, turističke zone i oblici turističke organiziranosti, sustav informiranja turista, educiranost stanovništva, atraktivnosti susjednog područja
- **ostali faktori** koji nisu turistički resursi ali mogu utjecati na turizam – očuvani okoliš, prometni položaj i povezanost, komunalna infrastruktura, uređenost prostora i dr.

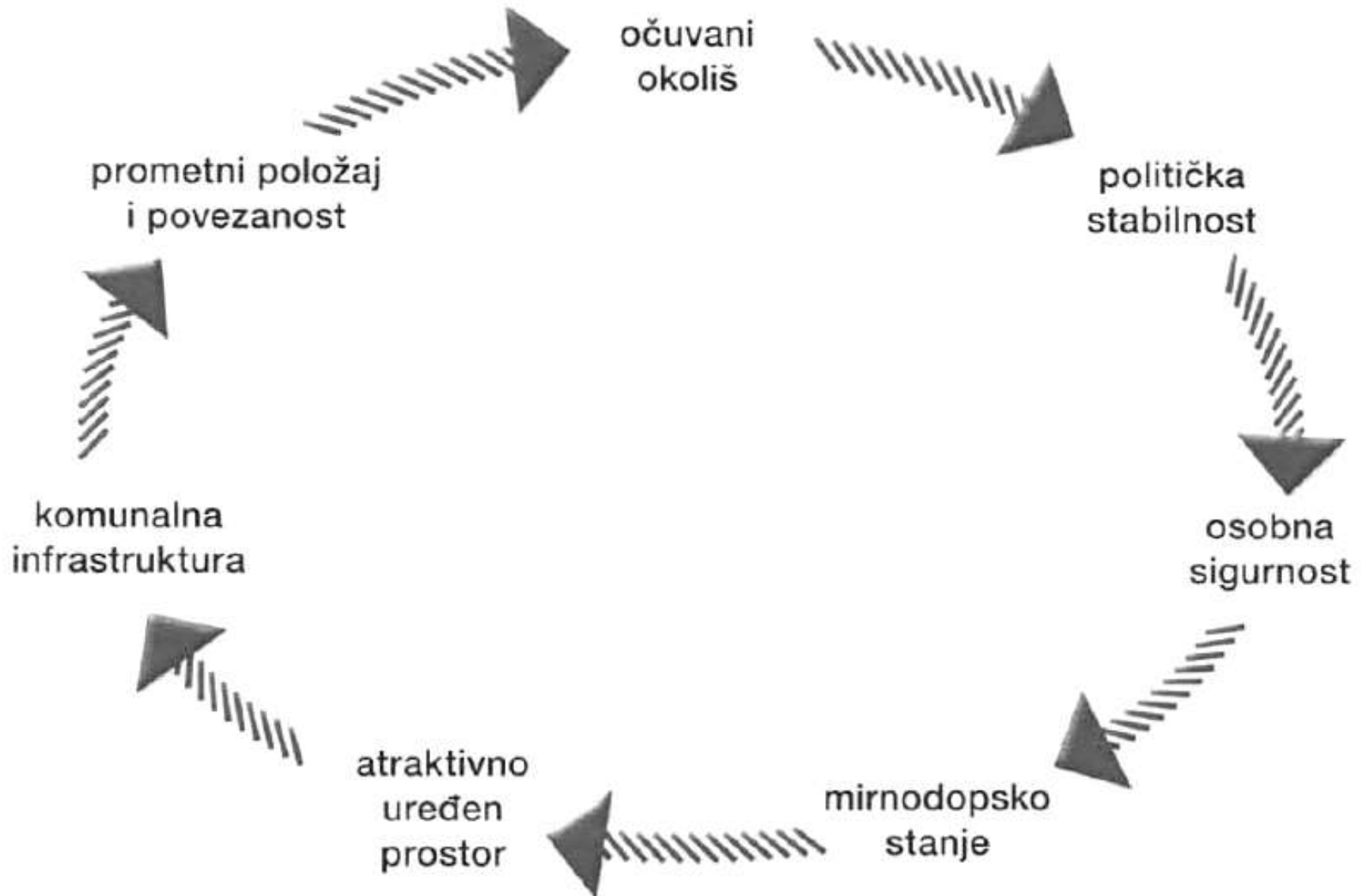
# Turistički resursi i aktivnosti

---

- **turistički resursi** su osnova razvoja **turističkih atrakcija**
- **turističke atrakcije** su razlog dolaska turista u turističku destinaciju
- važnost turističke atrakcije **ovisi o percepciji turista**
  - *npr. Zrće je za neke mlađe goste atrakcija, dok za starije nije*
- neka **kulturna ili prirodna dobra** kojima domaće stanovništvo ne pridaje veliku pozornost mogu biti iznimno privlačna za turiste
- turistički resursi se mogu različito vrednovati

# Preduvjeti razvoja turizma (udžbenik str. 22)

---



# Turistički aktivnosti i rekreacija

---

- aktivnosti kojima se bave turisti u turističkoj destinaciji vezane su uz turističke atrakcije
- najčešće su to aktivnosti koje turistima nisu dostupne u mjestu stalnog boravka (*npr. kupanje u moru*), a ako su im i dostupne, onda su u turističkoj destinaciji atraktivnije, dostupnije, zanimljivije, jeftinije, odvijaju se u drugačijem okruženju i pružaju dodatno zadovoljstvo (*npr. diskoteka na Zrću za razliku od diskoteke u mjestu stalnog boravka turista*)
- **turističke aktivnosti najčešći su razlog dolaska u neku turističku destinaciju**, stoga je važno koje su turističke aktivnosti na raspolaganju turistima
- neke od turističkih aktivnosti: plivanje/kupanje, planinarenje, šetnja u prirodi, odmaranje, samostalan izlet, ples/diskoteka, vožnja turističkim brodom, ronjenje, posjeti muzejima i izložbama...
- većina turističkih aktivnosti vezana je za provođenje slobodnog vremena i **dokolicu**
- **dokolica** – skup aktivnosti kojima se čovjek opušta po svojoj slobodnoj volji, oslobođen profesionalnih, obiteljskih i društvenih obveza